

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษา: กรณีศึกษา นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๓ แผนกวิชาช่างไฟฟ้า วิทยาลัยเทคนิคแพร่ เป็นการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีวิจัยเชิงเอกสาร ร่วมกับการวิจัยเชิงสำรวจ (Documentary and Survey Research) มีผลการศึกษาดังนี้

๑) ผลการศึกษาหลักคำสอนอิทธิบาท ๔ ในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัยได้ว่าอิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมที่มุ่งสู่ความสำเร็จ ที่มีองค์ประกอบ ๔ ด้าน คือ ด้านฉันทะ เป็นความพอใจในงานที่ทำนั้น ด้านวิริยะ เป็นความเพียรพยายามที่ทำงานนั้นให้สำเร็จลงได้ ด้านจิตตะ ต้องมีใจทุ่มเทใส่ในการทำงานนั้นจนงานสำเร็จ ด้านวิมังสา เมื่องานที่ทำประสบปัญหาต้องพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น ด้วยสติปัญญาความรู้ด้วยเหตุด้วยผลจนงานนั้นสำเร็จสมบูรณ์ ผลจากการปฏิบัติตามของหลักอิทธิบาท ๔ ที่มีต่อบุคคล พบว่าเมื่อบุคคลปฏิบัติงานโดยยึดหลักอิทธิบาท ๔ ซึ่งเป็นธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จ ย่อมเป็นผลดีตัวในบุคคลนั้นให้มีพฤติกรรมในการทำงานให้สำเร็จลงได้ด้วย

๒) ศึกษาวิเคราะห์ กิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ โดยวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของกิจกรรมทั้งหมด ๘ กิจกรรม สรุปผลการวิจัยได้ว่า

(๑) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้มีความรักและพอใจในการเรียนวิชาช่างไฟฟ้า, เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์วิชาชีพช่างไฟฟ้าให้นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักในอาชีพช่างไฟฟ้า ด้านวิริยะ มีความพากเพียรพยายามที่จะเรียนให้สำเร็จ ด้านจิตตะ มีความใจใส่ในการเรียนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านวิมังสา พิจารณาสถานประกอบการที่มาศึกษาดูงานวิชาชีพที่เรียนมีความต้องการของตลาดแรงงานมากน้อยเพียงใดและทุ่มเทเพื่อให้เกิดทักษะที่ดี

(๒) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมโครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพ กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ด้านช่างไฟฟ้า, เพื่อให้นักศึกษาได้มีทักษะความชำนาญงานช่างไฟฟ้า, เพื่อยกระดับฝีมือช่างให้กับนักศึกษา

ซึ่งสอดคล้องตามหลักอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักในวิชาชีพที่เรียน ด้านวิริยะความเพียรพยายามฝึกทักษะวิชาชีพ ด้านจิตตะการเอาใจในการฝึกฝีมือเพื่อเตรียมเข้าร่วมแข่งขัน ด้านวิมังสา มีการพิจารณาคิดวิเคราะห์โจทย์ปัญหาเพื่อทำงานให้สำเร็จทันเวลาที่กำหนด

(๓) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาด กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักศึกษารักษาความสะอาด, ให้นักศึกษาทำงานด้วยจิตอาสา, ให้นักศึกษาพัฒนาสถานที่เรียนให้สะอาดถูกสุขอนามัยให้กับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักในความสะอาด ด้านวิริยะความเพียรพยายามทำความสะอาดให้กับสถานที่ ด้านจิตตะการเอาใจใส่ในเรื่องการรักษาความสะอาด ด้านวิมังสา มีการพิจารณาว่าความสะอาดเป็นสิ่งที่ทำให้สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บมาเบียดเบียน

(๔) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชนในชุมชน, เพื่อยกระดับฝีมือช่างชุมชน, เพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านอาชีพให้กับนักศึกษา, เพื่อสร้างรายได้ให้กับนักศึกษาและช่างในชุมชน ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักในงานบริการวิชาชีพที่เรียนมา ด้านวิริยะความเพียรพยายามในการแก้ไขซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า ด้านจิตตะการเอาใจใส่ในการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้านั้นเพื่อให้งานสำเร็จ ด้านวิมังสา มีการพิจารณาแก้ปัญหาอาการเสียของเครื่องใช้ไฟฟ้าด้วยเหตุด้วยผล

(๕) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมโครงการหารายได้ระหว่างเรียน กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสบการณ์ด้านอาชีพให้กับนักศึกษา, เพื่อสร้างรายได้ให้กับนักศึกษา, เพื่อเป็นผู้ประกอบการรายใหม่ ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักในงานอาชีพช่างไฟฟ้าที่เรียนมา ด้านวิริยะความเพียรพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ด้านจิตตะการเอาใจใส่ฝึกฝนงานที่รับผิดชอบ ด้านวิมังสา มีการพิจารณาวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้งานสำเร็จ

(๖) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมโครงการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาได้มีการออกกำลังกาย, เพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่มีความสามารถทางด้านกีฬาเป็นตัวแทนของวิทยาลัยเข้าแข่งขันกีฬาระดับภาคและระดับชาติต่อไป, เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักใคร่ในการออกกำลังกายเล่นกีฬาตามที่ตนเองชอบและถนัด ด้านวิริยะความเพียรพยายามในการเล่นกีฬาเพื่อให้เกิดความชำนาญและทุ่มเท ด้านจิตตะการเอาใจในการ

ฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดทักษะการเล่นกีฬาที่ดี ด้านวิมังสา มีการพิจารณาว่ากีฬาใดเหมาะสมกับสรีระร่างกายของตนเอง มีการวางแผนการเล่นกีฬาอย่างเป็นระบบ

(๓) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณธรรมพื้นฐาน ๘ ประการ, เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจถึงการปฏิบัติตนตามหลักของพระพุทธศาสนา, เพื่อให้นักศึกษาแสดงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ไทย, เพื่อให้นักศึกษาแสดงความกตัญญูแก่ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณ ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะความพอใจรักกิจกรรมที่ทำนั้นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ด้านวิริยะความเพียรพยายามเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอด้วยความขยันและอดทน ด้านจิตตะการเอาใจใส่ในกิจกรรมอุทิศตัวอุทิศใจด้วยจิตอาสา ด้านวิมังสาการพิจารณาใคร่ครวญความมีเหตุผลของกิจกรรมที่เข้าร่วมนั้น

(๔) ผลการศึกษาวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมโครงการประกวดร้องเพลง กิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษากล้าแสดงออก, เพื่อให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์, เพื่อให้นักศึกษารู้จักวางแผนการฝึกซ้อมร้องเพลง ซึ่งสอดคล้องตามอิทธิบาท ๔ ด้านฉันทะ ความพอใจรักในการร้องเพลงแนวเพลงต่างๆ ด้านวิริยะ ความเพียรพยายามในการฝึกซ้อมร้องเพลง ด้านจิตตะ การเอาใจในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ด้านวิมังสา มีการวางแผนการแสดงบนเวทีเพื่อให้เข้ากับบทเพลงของตน

สรุปผลการศึกษาพบว่า ทุกกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนนั้นมีวัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ คือด้านฉันทะ เพื่อให้นักศึกษามีความพอใจ มีใจรักที่จะเข้าร่วมงานในกิจกรรมนั้น ด้านวิริยะ เพื่อให้มีความเพียรขยันหมั่นเพียร พยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้งในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ด้านจิตตะ เพื่อให้นักศึกษามีจิตฝักใฝ่ อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำในกิจกรรมนั้น ด้านวิมังสา เพื่อให้นักศึกษามีการใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผลและตรวจสอบ วางแผนงาน คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุงงานในกิจกรรมนั้น

๓) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อพฤติกรรมของนักศึกษาจากการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ ๓ สาขางานไฟฟ้า ปีการศึกษา ๒๕๕๔ วิทยาลัยเทคนิคแพร่ โดยกลุ่มประชากรเป็นนักศึกษาจำนวนทั้งหมด ๕๐ คน เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนจำนวน ๘ กิจกรรมแล้ว ใช้แบบสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมของแต่ละกิจกรรม และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาตามหลักอิทธิบาท ๔ ที่มีองค์ประกอบ ๔ ด้านคือ ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ

และด้านวิมังสา ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละกิจกรรม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

(๑) กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านนั้นหะมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ S.D ๐.๕๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ S.D ๐.๖๔ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๕ S.D ๐.๖๒ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ S.D ๐.๖๓ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๒๕$ S.D = ๐.๖๒)

และผลการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายโชติ มณีโชติ แสดงความคิดเห็นว่าจากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่านักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ มีการจดบันทึกข้อมูลแสดงถึงการใฝ่เรียนใฝ่รู้ ของนักศึกษา และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมตามหลักอิทธิบาท ๔ ของกิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๔.๒๕$ S.D = ๐.๖๒ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

(๒) กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมโครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านนั้นหะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๘ S.D ๐.๖๓ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ S.D ๐.๖๓ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ S.D ๐.๖๔ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ S.D ๐.๖๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพ มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๒๘$ S.D = ๐.๖๔)

และผลการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายโชติ มณีโชติ แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาพบว่า นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ มีการวางแผนการทำงาน มีความขยันในการฝึกซ้อม มีความรับผิดชอบ อุทิศเวลา เอาใจใส่ อดทน ท้วมเทแรงกายแรงใจในการแข่งขัน ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในกรอบกติกา ข้อบังคับการแข่งขัน มีความสัมพันธ์เอื้อเฟื้อกันในกลุ่ม เมื่อพบปัญหาจะแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมตามหลักอิทธิบาท ๔

ของกิจกรรมโครงการแข่งขันทักษะ มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๔.๒๘$ S.D = ๐.๖๔ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษา มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

(๓) กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาด ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านนี้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๗ S.D ๐.๖๑ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวินัยมีค่าเฉลี่ย ๔.๓๐ S.D ๐.๖๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๘ S.D ๐.๖๓ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๘ S.D ๐.๕๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาด มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๓๓$ S.D = ๐.๖๒)

และผลการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายจักรพงษ์ จันทร์ฝ่าย แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ มีการวางแผนทำงานร่วมกัน มีการจัดแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ มีความสนใจในหลักสุขอนามัย มีการแก้ปัญหาเมื่ออุปกรณ์ทำความสะอาดไม่เพียงพอ รู้จักคัดแยกขยะ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่า โดยภาพรวมตามหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการรณรงค์รักษาความสะอาด มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๔.๓๓$ S.D = ๐.๖๒ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษา มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

(๔) กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความ ด้านนี้ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๘ S.D ๐.๖๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวินัยมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ S.D ๐.๖๖ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ S.D ๐.๖๗ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ S.D ๐.๖๓ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๒๔$ S.D = ๐.๖๖)

และผลจากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายอภิชาติ แก้วเจริญ แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ นักศึกษามีการวางแผนการตรวจซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เอาใจใส่กับงานที่ทำ นักศึกษามีความพากเพียร เสียสละเวลา อดทนในการทำงานนั้นให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔

มาใช้ในกิจกรรมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.24$ S.D = 0.66 ระดับมาก แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 ด้วย

(๕) กิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมโครงการหารายได้ระหว่างเรียน ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านนั้นหะมีค่าเฉลี่ย 4.53 S.D 0.45 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย 4.35 S.D 0.62 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย 4.48 S.D 0.57 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสามีค่าเฉลี่ย 4.41 S.D 0.48 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในกิจกรรมโครงการหารายได้ระหว่างเรียน มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 4.46$ S.D = 0.53)

และผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายโชติ มณีโชติ แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ นักศึกษาระเบียบวินัย เป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบในงาน มีความตั้งใจในการทำงาน มีความขยันทำงานที่ได้รับมอบหมายสูง ทำงานบนพื้นฐานความปลอดภัย นักศึกษาร่วมกันแก้ไขปัญหาทางานให้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในกิจกรรมโครงการหารายได้ระหว่างเรียน มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.24$ S.D = 0.66 ระดับมาก แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท 4 ด้วย

(๖) กิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมโครงการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านนั้นหะมีค่าเฉลี่ย 4.48 S.D 0.41 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย 4.35 S.D 0.58 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย 4.42 S.D 0.56 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสามีค่าเฉลี่ย 4.40 S.D 0.54 ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในกิจกรรมโครงการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = 4.42$ S.D = 0.54)

และผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายสุทิน ถาวรมงคล แสดงความคิดเห็นว่าจากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความสนใจในกีฬาที่ตนเองเล่น มีความขยันฝึกซ้อม รู้จักการวางแผนการเล่นกีฬา นักศึกษามีวินัยในตนเองเชื่อฟังครูผู้ควบคุมทีม มีความคิดแยกแยะนำหลักการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย มาใช้ในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถาม

ที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๔.๔๒$ S.D = ๐.๕๔ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษา มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

(๓) กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านฉันทะ มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ S.D ๐.๓๘ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย ๔.๐๐ S.D ๐.๘๖ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ S.D ๐.๓๔ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ย ๔.๒๔ S.D ๐.๖๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๑๗$ S.D = ๐.๓๖)

และผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายเอก อารินทร์ แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรม มีจิตใจที่จะปฏิบัติในเรื่องที่ด้งาม มีความรับผิดชอบในตนเอง เป็นคนดีของสังคม มีสมาธิในการทำงาน มีความรอบคอบในการทำงาน ทำให้ผลงานออกมามีคุณภาพดี รู้จักการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่าโดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๔.๑๗$ S.D = ๐.๓๖ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

(๔) กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมโครงการประกวดร้องเพลง ได้ผลการใช้แบบสอบถามหลังจากนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษามีความคิดเห็นข้อความด้านฉันทะ มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๑ S.D ๐.๓๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ S.D ๑.๐๖ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะมีค่าเฉลี่ย ๓.๗๓ S.D ๐.๕๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา ค่าเฉลี่ย ๓.๗๔ S.D ๐.๕๓ ความคิดเห็นอยู่ใน-เกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการประกวดร้องเพลง มีผลรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๓.๘๒$ S.D = ๐.๕๔)

และผลจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม นายฤทธิชัย เป็กทอง แสดงความคิดเห็นว่า จากการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักศึกษามีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมนี้ มีความกล้าที่จะแสดงความสามารถของตนออกมา นักศึกษามีการวางแผนในการฝึกซ้อมร้องเพลงให้เสียงถูกต้องตามโน้ตเพลง มีการเตรียมการ

ก่อนเข้าแข่งขันประกวดร้องเพลง รู้จักรักษาสุขภาพร่างกาย มีสมาธิในการร้องเพลง มีการชักชวนเพื่อนมาช่วยเชียร์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้ผลวิเคราะห์ว่า โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมโครงการประกวดร้องเพลง มีผลรวมค่าเฉลี่ย $\bar{X} = ๓.๘๒$ S.D = ๐.๕๔ ระดับมาก แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

สรุปผลการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนทั้ง ๘ กิจกรรม จากตารางที่ ๔.๑๐ นักศึกษามีความคิดเห็นในด้านนี้ค่าเฉลี่ย ๔.๓๓ S.D ๐.๖๒ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิริยะค่าเฉลี่ย ๔.๑๗ S.D ๐.๗๑ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านจิตตะค่าเฉลี่ย ๔.๒๕ S.D ๐.๖๗ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ด้านวิมังสา ๔.๒๕ S.D ๐.๖๕ ความคิดเห็นอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก โดยภาพรวมการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนทั้ง ๘ กิจกรรม แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\bar{X} = ๔.๒๕$ S.D = ๐.๖๖)

๕.๒ อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเมื่อนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ ๓ สาขางานไฟฟ้า ปีการศึกษา ๒๕๕๔ วิทยาลัยเทคนิคแพร่ เข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาแยกตามกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ กิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสถานประกอบการ การวิจัยพบว่า นักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้วมีความคิดเห็นที่สอดคล้องหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีจิตความพอใจรักและศรัทธาในอาชีพช่างไฟฟ้า ด้านวิริยะ มีความเพียรพยายามหาความรู้ในการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ ด้านจิตตะ มีความมุ่งมั่น ใจตั้งมั่น เอาใจใส่ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานด้วยจิตอาสา ด้านวิมังสา ได้กำหนดขั้นตอนอย่างเป็นระบบ และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานของตน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร์ เขมวิโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้ อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมือง

ลัดหลวงทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน^๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอริยบท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอริยบท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด^๒ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอริยบท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณี บริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอริยบท ๔ ของพนักงานบริษัทคูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก^๓ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอริยบท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๔

กิจกรรมที่ ๒ กิจกรรมโครงการแข่งขันทักษะวิชาชีพ การวิจัยพบว่านักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้วมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอริยบท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอริยบท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านฉันทะ มีใจรัก พอใจและสนใจวิชาชีพที่แข่งขันทักษะ ด้านวิริยะ มีความมุ่งมั่นฝึกฝนทักษะ มีความขยันไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ด้านจิตตะ มีการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความตั้งใจ

^๑พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ), “การประยุกต์ใช้อริยบท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^๒พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน), “การนำหลักอริยบท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

^๓สุภาวดี บริกุล, “ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอริยบท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณีบริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย)”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), บทคัดย่อ.

^๔สายรุ้ง นุบผาพันธ์, “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอริยบท ๔ ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ.

มีจิตมุ่งมั่นผูกพันกับงาน ทุ่มเตแรงกายแรงใจในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ ด้านวิมังสา ได้นำวิธีการแข่งขันที่มีขั้นตอนเป็นระบบมาปรับเป็นวิธีการทำงานของตน มีการแก้ปัญหา ด้วยการทบทวนด้วยเหตุผลอยู่เสมอ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอริยบท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้หลักอริยบท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง ทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอริยบท ๔ มาใช้ในการ ปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอริยบท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอริยบท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณี บริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอริยบท ๔ ของ พนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สายรุ้ง บุปผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอริยบท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๕

กิจกรรมที่ ๓ กิจกรรมโครงการณรงค์รักษาความสะอาด การวิจัยพบว่านักศึกษา เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้วมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอริยบท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ หลักอริยบท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรม ด้านฉันทะ มีความสนใจในกิจกรรม มีความสุขในการทำให้อสถานที่ทำงานสะอาดถูกสุขอนามัย ด้านวิริยะ มีความพากเพียร ขยันในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้งานสำเร็จ ด้านจิตตะ มีการปฏิบัติงานด้วยใจตั้งมั่น เอาใจใส่ผูกพันกับงานที่ทำอยู่ ด้านวิมังสา ได้นำวิธีการทำงาน เป็นขั้นตอน มีการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอริยบท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

^๕ อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง ทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณี บริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ่ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๖

กิจกรรมที่ ๔ กิจกรรมโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน การวิจัยพบว่านักศึกษา เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรม ด้านฉันทะ มีความพอใจในการประกอบอาชีพงานบริการไฟฟ้า และมีความสนใจถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน ด้านวิริยะ มีความขยันไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทำงานที่รับมอบหมายจนสำเร็จ ด้านจิตตะ ปฏิบัติงานด้วยใจตั้งมั่นจดจ่อกับงานจนงานสำเร็จ ด้านวิมังสา ใช้วิธีคิดวิเคราะห์อย่างรอบคอบ ในการตัดสินใจแก้ปัญหาเพื่อให้งานสำเร็จ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง ทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้น

^๖ อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณี บริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๑

กิจกรรมที่ ๕ กิจกรรมโครงการหารายได้ระหว่างเรียน การวิจัยพบว่านักศึกษา เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรม ด้านฉันทะมีใจรักอาชีพ ช่างไฟฟ้า มีความพอใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนี้ ด้านวิริยะ มีความขยัน มุ่งมั่นทำงานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ด้านจิตตะ มีสมาธิในการทำงานโดยใช้สติกำกับงานที่ทำ ปฏิบัติงานด้วยใจตั้งมั่น ด้านวิมังสา ได้หาสาเหตุของอุปสรรคแล้วใช้เหตุผลใคร่ครวญตัดสินใจ แก้ปัญหางานสำเร็จ ได้นำวิธีการดำเนินงานในกิจกรรมมาปรับวิธีการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอบางพระ ประจวบคีรีขันธ์ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวงทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณีบริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

^๑อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดียิ่งขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๔

กิจกรรมที่ ๖ กิจกรรมโครงการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา การวิจัยพบว่า นักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านจันทะ มีความพอใจ มีใจรักและชอบเล่นกีฬา ด้านวิริยะ ไม่ย่อท้อในอุปสรรคในการเล่นกีฬา เล่นกีฬาด้วยความมุ่งมั่นจนมีทักษะสูง ยึดคติความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น ด้านจิตตะ มีใจทุ่มเทแรงกายแรงใจ ตั้งใจในการแข่งขันกีฬา ด้านวิมังสา ได้วิเคราะห์วางแผนการเล่นกีฬาให้ทีมชนะได้ ใช้ความรู้และทักษะมาพัฒนาในการเล่นกีฬา ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เหมวิโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงาน เทศบาลเมืองลัดหลวงทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่ มีการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณีบริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดียิ่งขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๕

^๔ อ่างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

^๕ อ่างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

กิจกรรมที่ ๗ กิจกรรมโครงการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม การวิจัยพบว่า นักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า นักศึกษามีพฤติกรรมด้านนันทะ มีความพอใจสนใจที่จะประกอบกิจกรรมนี้ มีความศรัทธาในการสร้างควมดีด้านวิริยะ มีความเพียรปฏิบัติในเรื่องที่ค้างคา ขยันในการปฏิบัติธรรม ด้านจิตตะ มีสติกำกับงาน ความเอาใจใส่ความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนี้ ด้านวิมังสา ได้กำหนดขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ ตัดสินแก้ปัญหาอย่างวิเคราะห์ด้วยเหตุผล ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวงทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณีบริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง บุษพาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดียิ่งขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^{๑๑}

กิจกรรมที่ ๘ กิจกรรมโครงการประกวดร้องเพลง การวิจัยพบว่า นักศึกษาเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมนี้แล้ว มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ระดับมากทุกข้อ และจากการสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม พบว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งพฤติกรรมของนักศึกษาแสดงออกมาให้เห็นว่า

^{๑๑}อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓

นักศึกษาที่มีพฤติกรรม ด้านฉันทะ มีใจรัก พอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม มีความสุขในเสียงเพลง ด้านวิริยะ มีเพียรพยายามไม่ย่อท้อต่อการฝึกซ้อมร้องเพลง ด้านจิตตะ มีสมาธิและสติจดจ่อกับการร้องเพลงให้เข้ากับจังหวะดนตรี ด้านวิมังสา ใช้ปัญญาในการวิเคราะห์ร้องเพลงให้ถูกจังหวะของดนตรี มีวิธีดูแลรักษาสุขภาพของตนเองให้ปกติดีอยู่เสมอ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุพิตร เขมวีโร (บุญบรรจุ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการวิจัยพบว่าการประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลเมืองลัดหลวงทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระวุฒิพงษ์ ถาวรจิตโต (รักเรียน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ทำให้เจ้าหน้าที่มีการปฏิบัติงานดีขึ้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี บริกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ กับประสิทธิภาพการทำงาน ศึกษากรณีบริษัท คูเม็กซ์ จำกัด (ประเทศไทย) โดยผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท ๔ ของพนักงานบริษัท คูเม็กซ์ (ประเทศไทย) มีการปฏิบัติที่ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายรุ้ง นุบผาพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท แคนนอน มาร์เก็ตติ้ง (ไทยแลนด์) จำกัด ตามหลักอิทธิบาท ๔ โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานดียิ่งขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมาก^{๑๑}

สรุปการวิจัย ผลรวมการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของนักศึกษา พบว่าโดยภาพรวมพฤติกรรมของนักศึกษาจากการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนทั้ง ๘ กิจกรรม ทำให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ อยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกข้อ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่มีต่อพฤติกรรมของนักศึกษาจากการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาใช้ในกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนของนักศึกษาระดับ ปวช. ๓ สาขางานไฟฟ้า ปีการศึกษา ๒๕๕๔ วิทยาลัยเทคนิคแพร่ การวิจัยพบว่าการที่นักศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย

^{๑๑}อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓.

อยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมนักศึกษาปรับเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษา คือ มีลักษณะพฤติกรรมในการทำงานที่ยึดหลักอิทธิบาท ๔ ส่งผลให้นักศึกษาแสดงออกใน ๓ ลักษณะ ดังนี้ ๑) มีความรับผิดชอบในงาน ไม่ทอดทิ้งงานทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานสำเร็จ ๒) มีความตั้งใจในการทำงาน เอาใจใส่เพียรพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จ ๓) มีวินัยในตนเอง อดทนขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา รู้กาลเทศะ พฤติกรรมที่พึงประสงค์นี้นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานใดๆนั้นต้องมีอิทธิบาท ๔ ที่ประกอบด้วย ด้านฉันทะ ด้านวิริยะ ด้านจิตตะ และด้านวิมังสา ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญมี บุญเอี่ยม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการนำอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด โดยผลการวิจัยพบว่า การนำอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ทำให้งานประสบผลสำเร็จและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด^{๑๒} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุนันท์ กิตติสทุโท (สายพิมพ์พงษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการทำงาน ศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา โดยผลการวิจัยพบว่า ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการทำงานของชาวด่านเกวียนทำให้งานมีความสำเร็จ เจริญก้าวหน้า สามารถสร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับตนเอง^{๑๓}

เมื่อนักศึกษายึดหลักอิทธิบาท ๔ ปฏิบัติเป็นกิจนิสัยแล้วจะส่งผลให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักศึกษาติดตัวตลอดไป ทำให้นักศึกษามีการวางแผนงาน ติดตามประเมินผลงานของตนเอง เป็นคนที่มีความรับผิดชอบในงาน ไม่ทอดทิ้งงาน ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน เอาใจใส่เพียรพยายามทำงานนั้นให้สำเร็จ มีวินัยในตนเอง อดทนขยันหมั่นเพียร ตรงต่อเวลา รู้กาลเทศะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหา สุเนตร อภิบุณฺโญ (บุญเรือง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดย

^{๑๒}บุญมี บุญเอี่ยม, “ศึกษาการนำอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ตบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

^{๑๓}พระสุนันท์ กิตติสทุโท (สายพิมพ์พงษ์), “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการทำงานศึกษากรณีผู้ทำเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียนจังหวัดนครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการบริหารวิชาการในการเรียนการสอน ควรมีการวางแผนในการเรียนการสอนเสริมให้นักเรียน มีความเอาใจใส่ในการจัดกิจกรรม ความมุ่งมั่นในการเรียนการสอนและการสื่อประกอบการเรียน การตรวจสอบการวัดผลและประเมินผล อยู่ในเกณฑ์ระดับมากทุกด้าน^{๑๔} และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระศักดิ์ดา วิสุทธิญาโน (มรดา) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา โดยผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาจะให้ผลล่าช้าและมองไม่เห็นเป็นรูปธรรมได้อย่างรวดเร็ว ทำให้คนภายนอกที่ไม่เข้าใจมองว่าการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนานั้นไม่ได้ผลที่เป็นจริง^{๑๕} และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสุชาติ อภินนุโท (แหมทอง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง มนุษย์สัมพันธ์ในพระสูตรตันตปิฎก โดยผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารงานหรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนอกจากจะช่วยผู้บริหารสามารถบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพยังช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปด้วยความราบรื่น โดยตั้งอยู่ในหลักธรรมสำหรับตนเองได้แก่ สติสัมปชัญญะ ขันติ โสรัจจะ ตัปปริสสธรรมและอิทธิบาท ๔^{๑๖}

สรุปผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มประชากรที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ทำให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักอิทธิบาท ๔ ด้วย ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในเกณฑ์ระดับมาก

๕.๓ ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมีหลากหลาย การนำหลักธรรมอิทธิบาท ๔ มาใช้ในการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญสามารถประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

^{๑๔}พระมหาสุเนตร อภิปัญญา (บุญเรือง), “การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔), บทคัดย่อ.

^{๑๕}พระศักดิ์ดา วิสุทธิญาโน (มรดา), “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

^{๑๖}พระมหาสุชาติ อภินนุโท (แหมทอง), “มนุษย์สัมพันธ์ในพระสูตรตันตปิฎก”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

